

Aan		<u>Adres kantoor Curaçao</u> De Rouvilleweg 39 Willemstad, Curaçao Telefoon (+5999) 4619081
De minister van Financiën van Sint Maarten		<u>Adres kantoor Sint Maarten</u> Frontstreet 26 Convent Building Philipsburg, Sint Maarten Telefoon (+1721) 5430331
Datum		<u>Adres kantoor Aruba</u> L.G. Smith Boulevard 68 La Piccola Marina Oranjestad, Aruba Telefoon (+297) 5832800
12 juli 2024		
Ons kenmerk	Uw kenmerk	
Cft 202400078		
Pagina	Bijlagen	E-mail info@cft.cw Internet www.cft.cw
1/8	2	
Onderwerp		
Advies ontwerpbegrotingswijziging 2024		

Geachte mevrouw Gumbs,

Het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) oordeelde op 29 mei 2024 dat het Cft niet kan vaststellen of de begroting voldoet aan de normen van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft).¹ Het Cft deed zes aanbevelingen om de geconstateerde tekortkomingen weg te nemen en adviseerde Sint Maarten de aanbevelingen te verwerken in een ontwerpbegrotingswijziging (OBW). Op 28 juni 2024 ontving het Cft de OBW.² Hierbij ontvangt u het advies van het Cft bij deze OBW.³ In bijlage 1 van deze brief vindt u een nadere uitleg en cijfermatige onderbouwing bij dit advies.

Oordeel

Sint Maarten neemt in de OBW de aanbevelingen van het Cft grotendeels over. Hiermee neemt Sint Maarten een belangrijke stap om tot een begroting te komen die voldoet aan de normen van de Rft. Naar oordeel van het Cft is de OBW echter op een aantal onderdelen nog ontoereikend toegelicht en daarmee onvoldoende ordelijk en controleerbaar.

Toelichting

Baten

In de OBW zijn de belastingbaten verlaagd met ANG 27 miljoen, in lijn met de voorlopige realisatie van het eerste kwartaal 2024. Sint Maarten neemt ANG 6 miljoen aan extra erfpachtbaten op. Uit de toelichting wordt niet duidelijk of deze baten geheel in 2024 opgenomen kunnen worden. Ook worden er overige additionele baten toegevoegd, welke niet toereikend zijn toegelicht. Dit betreft ANG 2 miljoen baten inzake Ontwikkelingsbank van de Nederlandse Antillen (OBNA), ANG 4 miljoen bijdragen Tijdelijke Werkorganisatie. Daarnaast vinden er verschuivingen plaats bij de overige baten inzake de GEBE concessies en de casino fees. Vanwege onhaalbaarheid wordt de invoering van de toeristenbelasting niet meer in de begroting opgenomen. De overige belastingbaten zijn met ANG 18 miljoen naar beneden bijgesteld. Ook het voornemen om de aandelen Winair te verkopen is in de OBW herzien.

Lasten

In de reactie op het advies van het Cft gaf Sint Maarten aan de lasten met minimaal ANG 32 miljoen bij te stellen.⁴ Met de OBW verlaagt Sint Maarten de lasten slechts met ANG 26 miljoen. Dit betreft met name de personeelslasten en lasten voor goederen en diensten. In vergelijking met de voorlopige realisatie over 2023 laten de begrote lasten juist een aanzienlijke stijging zien, waarvoor een toereikende toelichting ontbreekt. Sint Maarten loopt hiermee een additioneel overschot van ANG 6 miljoen mis.

Resultaat

De begroting toont beperkte overschotten op de gewone dienst voor de periode 2024-2027. Voor 2024 en 2025 zijn overschotten begroot van respectievelijk ANG 3 miljoen en ANG 2 miljoen, oplopend tot ANG 13 miljoen in 2026 en ANG 14 miljoen in 2027. De baten en lasten voor 2024 zijn gebaseerd op de meest recente realisatiecijfers, dit is conform de aanbeveling van het Cft bij het advies op de vastgestelde begroting 2024. Met het oog op de eerder door u toegezegde lastenbesparingen roept het Cft u op een maximale inspanning te leveren om in 2024 tot een positiever resultaat te komen. Daarbij adviseert het Cft dat Sint Maarten zo snel mogelijk aangeeft op welke manier het meerjarig invulling zal geven aan de tekortcompensatie.⁵

Kapitaaldienst

Sint Maarten begroot voor 2024 ANG 269 miljoen aan investeringen. Hiervan heeft ANG 90 miljoen betrekking op vertraagde projecten uit 2023. Sint Maarten is van plan een lening aan te trekken voor de nieuwe gevangenis (ANG 43 miljoen), drie generatoren ten behoeve van GEBE (ANG 75 miljoen) en voor een gebouw voor de Mental Health Foundation (ANG 14 miljoen). Het totale leenverzoek komt daarmee uit op ANG 132 miljoen. Het opgenomen leenverzoek in de OBW is hiermee niet in overeenstemming. De rentelasten voor de kapitaaldienstleningen worden meerjarig tegen 1 procent rente opgenomen. Het Cft acht dit niet realistisch, gegeven de huidige rentestand. Ten aanzien van de voorgenomen investering voor GEBE merkt het Cft op dat het van groot belang is dat er inzicht komt in de financiële situatie van deze entiteit, voordat wordt toegewerkt naar een oplossing via het land Sint Maarten. Gelet op het maatschappelijke belang, heeft het Cft, ondanks het oneigenlijke karakter van de voorgenomen leenconstructie, begrip voor de opgenomen oplossing.

Vervolg

Sint Maarten heeft een groot deel van de aanbevelingen overgenomen. Echter, vanwege een deels niet toereikende toelichting in de begroting, voldoet de begroting met de OBW nog niet aan de normen van artikel 15 van de Rft. Het Cft acht het van groot belang dat Sint Maarten nog een aantal wijzigingen doorvoert in de OBW alvorens deze aan te bieden aan de Staten, en doet u daarvoor de volgende aanbevelingen:⁶

1. Voorzie de additioneel opgenomen baten van een toereikende toelichting.
2. Zorg voor een structurele en maximale beheersing van de begrote lasten voor goederen en diensten en personeelslasten en voorzie deze van een toereikende toelichting.

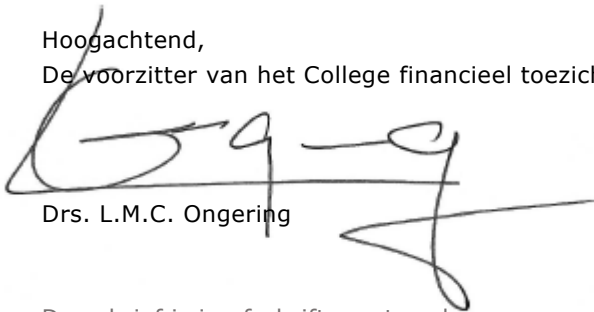
3. Zorg dat de bedragen voor investeringen overeenkomen met de toelichtingen en het getallenboek, en pas het leenverzoek aan in overeenstemming met de voorgenomen investeringen waarvoor Sint Maarten een lening wil aantrekken.
4. Verwerk de rentelasten van de voorgenomen lening meerjarig in de begroting.

Sint Maarten geeft in de OBW nog geen duidelijkheid over de wijze en het tempo waarin invulling zal worden gegeven aan de compensatie van het voorlopige gerealiseerde tekort in de periode 2011-2023 van in totaal ANG 594 miljoen.⁷ Het Cft beschouwt een jaarlijkse compensatie van 0,5 procent van het bruto binnenlands product (bbp) als redelijk en haalbaar. Over de wijze en het tempo waarin invulling zal worden gegeven aan de tekortcompensatie, zal nog nader overleg tussen Sint Maarten en het Cft plaatsvinden. Hierbij is het van belang dat Sint Maarten zo snel mogelijk met een plan komt waarmee het meerjarig invulling geeft aan de wettelijk verplichte tekortcompensatie.

Het Cft benadrukt het belang van een spoedige vaststelling van de BW. Sint Maarten kan zo komen tot een begroting die voldoet aan de Rft, en die een betrouwbaar, realistisch en actueel beeld geeft van de financiële uitgangspositie van het land. Dit is mede van belang voor de financiering van de voorgenomen investeringen.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Drs. L.M.C. Ongerin

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De minister-president van Sint Maarten
De secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Sint Maarten

Bijlage 1: Uitleg en cijfermatige onderbouwing

Gewone dienst

In tabel 1 is een samenvatting opgenomen van de gewone dienst. De tabel geeft de vastgestelde begroting 2024, de in de OBW opgenomen mutaties ten opzichte van de vastgestelde begroting 2024, en de OBW 2024 weer voor de jaren 2024 en 2025.

Tabel 1: Overzicht gewone dienst (in miljoenen ANG)⁸

	Vierde UR 2023	VB2024	Mutaties	OBW2024
Baten	511	575	-25	550
Belastingen	408	453	-27	426
Vergunningen	17	22	-1	21
Bijdragen en subsidies	1	-	-	-
Fees en concessies	50	54	-	54
Overige baten	37	47	2	49
Lasten	495	573	-26	547
Personeelslasten	215	247	-12	235
Goederen en diensten	116	139	-12	127
Sociale voorzieningen	35	37	-1	36
Afschrijving vaste activa	14	13	-	13
Subsidies	98	109	-1	108
Studiebeurzen	3	4	-	4
Bank en rentelasten	14	25	-1	24
Onvoorzien	-	-	-	-
Resultaat	16	2	1	3

Bron: vierde uitvoeringsrapportage 2023, vastgestelde begroting 2024 en vastgestelde begrotingswijziging 2024.

Baten

In lijn met de aanbeveling van het Cft past Sint Maarten de meerjarige belastingraming aan op basis van de meest recente realisatiecijfers. Sint Maarten verlaagt de belastingraming voor 2024 met ANG 27 miljoen. De wijzigingen zijn aangebracht in de loon- en inkomstenbelasting (ANG 10 miljoen), de belasting bedrijfsomzetten (ANG 9 miljoen) en de toeristenbelasting (ANG 9 miljoen) die niet meer in de begroting is opgenomen. De overdrachtsbelasting is ten opzichte van de vastgestelde begroting toegenomen (ANG 1 miljoen). Sint Maarten realiseerde in het eerste kwartaal van 2024 ANG 26 miljoen minder belastingbaten dan begroot. Het Cft acht de nieuwe belastingraming realistisch gelet op de realisatie in het eerste kwartaal van 2024.

De post overige baten neemt toe met ANG 2 miljoen. Het voornemen om de aandelen Winair te verkopen is niet meer opgenomen in de begroting (ANG 14 miljoen). Deze vermindering is in de post overige baten opgevangen door een deels incidentele en

deels structurele verhoging van de erfpachtbaten van ANG 6 miljoen (in 2024) en ontvangen projectgelden voor grenstoezicht, onderwijs en Transformatie belastingdienst van ANG 4 miljoen. Ook ontvangt Sint Maarten in 2024 een bedrag van ANG 2 miljoen van de OBNA. Ook zijn er wijzigingen in de post fees en concessies. Dit wordt veroorzaakt door hogere bank license fees, de jaarlijks geïndexeerde concessie ontvangen van GEBE en lagere fees van casino's, deze additionele baten behoeven nadere toelichting.

Lasten

Met de OBW verlaagt Sint Maarten de begrote personeelslasten met ANG 12 miljoen. Deze verlaging wordt veroorzaakt doordat in de OBW minder vacatures zijn begroot en tevens voor een minder lange periode. De begrote personeelslasten bedragen na deze bijstelling ANG 235 miljoen. Ten opzichte van de voorlopige realisatie 2023, waar de personeelslasten ANG 215 miljoen bedroegen, is dit een aanzienlijke stijging van 10 procent. Een toelichting voor deze stijging ontbreekt.

Sint Maarten heeft de lasten voor goederen en diensten met ANG 12 miljoen naar beneden bijgesteld vanwege het feit dat Sint Maarten dit jaar geen nieuw beleid meer zal doorvoeren. Sint Maarten begroot met deze bijstelling ANG 127 miljoen aan lasten voor goederen en diensten in 2024. In de eerste UR 2024 prognosticeert Sint Maarten nog ANG 116 miljoen aan lasten voor goederen en diensten. Uit de eerste UR blijkt dat de lasten voor goederen en diensten in het eerste kwartaal ANG 1 miljoen minder bedragen dan in het eerste kwartaal van 2023. Een toelichting voor de stijging van 9 procent voor de lasten voor goederen en diensten ontbreekt.

Kapitaaldienst

In tabel 2 is een samenvatting opgenomen van de kapitaaldienst. De tabel geeft de vastgestelde begroting 2024, de in de OBW opgenomen mutaties ten opzichte van de vastgestelde begroting 2024, en de OBW 2024 weer voor begrotingsjaren 2024 en 2025.

Sint Maarten wijzigt met de OBW de voor 2024 begrote investeringen. Sint Maarten begroot ANG 269 miljoen aan investeringen voor 2024. ANG 90 miljoen betreft doorgeschoven investeringen uit 2023 en ANG 179 miljoen zijn nieuwe investeringen voor 2024. Voor deze investeringen wordt een kapitaallening aangetrokken van ANG 132 miljoen. Het overige deel wordt gefinancierd door Nederland of het Nationaal Programmabureau Wederopbouw. Een groot deel van de investeringen zal in meerdere jaren worden gerealiseerd, met dien verstande acht het Cft het investeringsniveau realistisch. De OBW bevat nog geen meerjarig investeringsplan.

Meerjarig worden volgens de toelichting rentelasten voor kapitaaldienstleningen tegen 1 procent rente opgenomen. Sint Maarten heeft in de OBW voor het eerst een liquiditeitsverloop opgenomen voor het lopende en eerstvolgende jaar. Het Cft vindt dit een positieve toevoeging aan de begroting. Het Cft wil Sint Maarten verzoeken om in de begroting 2025 een overzicht tot en met 2028 op te nemen. Uit het liquiditeitsverloop van 2025 blijken niet de extra rentelasten die samenhangen met de kapitaaldienstlening die in 2024 wordt beoogd.

Tabel 2: Overzicht kapitaaldienst (in miljoenen ANG)⁹

	Vierde UR 2023	VB2024	Mutaties	OBW2024
Ontvangsten	394	286	7	293
Opname geldlening	61	122	-	155
Ontvangen geldlening 2023	-	61		90
Herfinanciering	316		-	
Afschrijvingen	14	24		24
Bijdragen	-	80	-	24
Overig	3	-	-	-
Uitgaven	333	286	7	293
Aflossing leningen (herfinanciering)	328	18	0	18
Studiefinanciering	4	5	0	5
Verstrekke leningen	-	-	-	-
Investeringen	1	263	6	269
Dekking liquiditeitstekorten	-	-	-	-
Saldo	25	0	-	0

Bron: vierde uitvoeringsrapportage 2023, vastgestelde begroting 2024 en vastgestelde begrotingswijziging 2024.

In oktober 2024 moet Sint Maarten ANG 9 miljoen aflossen op de liquiditeitssteunlening van Nederland. Het resterende bedrag van ANG 307 miljoen moet worden geheerfinancierd. Dit is nog niet in de begroting verwerkt. Daarnaast geeft Sint Maarten aan de in 2025 aflopende obligatielening van ANG 74 miljoen volledig te willen herfinancieren. Herfinanciering is niet expliciet geregeld in de Rft, waardoor Sint Maarten in beginsel gehouden is deze lening af te lossen. De geprognosticeerde liquiditeitspositie in 2025 laat geen ruimte om de obligatielening af te lossen.

Collectieve sector

Sint Maarten dient jaarlijks te rapporteren over de uitgaven-, ontvangsten-, tekort- en schuld cijfers van de collectieve sector.¹⁰ Sint Maarten heeft de cijfers van de collectieve sector over de jaren 2021 en 2022, ondanks herhaaldelijk verzoek, nog niet bij het Cft aangeleverd. Hierdoor kan niet worden getoetst of de rentelastnorm wordt overschreden. Ook beschikt het Cft niet over de jaarrekeningen van alle overheids- (gelieerde) entiteiten.

Sint Maarten diende voor 1 april 2023 de collectieve sector voor de jaren 2024 en 2025 vast te stellen. Sint Maarten heeft een voorstel voor de vaststelling van de collectieve sector voor deze jaren gedeeld met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en met het Centraal Bureau voor de Statistiek van Nederland.

Kenmerk
Cft 202400078
Blad
7/8

Schuldpositie

De overheidsschuld, inclusief kortlopende schulden van Sint Maarten, bedraagt per eind 2024 naar schatting ANG 1.457 miljoen. De overheidsschuld van Sint Maarten bedraagt daarmee 47 procent van het bbp. In deze schuld is het cumulatieve tekort van de zorgfondsen buiten beschouwing gelaten. Het Cft verzocht Sint Maarten bij de reactie op uw reactie op de VB om de status van de schuld van de zorgfondsen aan de andere fondsen, en of daaruit volgt dat de schuld toegerekend zal worden aan de overheidsschuld. Tot op heden heeft het Cft deze zienswijze niet van Sint Maarten ontvangen.

Bijlage 2: Eindnoten

¹ Artikel 15 van de Rft.

² Ministerie van Financiën, ref. no. 5129-A, Request article 11 advice amended budget 2024, d.d. 28 juni 2024.

³ Op basis van artikel 12 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) reageert het Cft op de Landsverordening tot wijziging van de begroting 2024. Het toetsingskader voor de beoordeling van de BW wordt gevormd door de Rft, aangevuld met de aanwijzing die de Rijkswetfinanciënraad (RMR) in september 2015 heeft gegeven aan het bestuur van Sint Maarten. Staatsblad 2015, Besluit van de 30e oktober 2015 tot afkondiging van het Besluit van 8 september 2015 houdende het geven van een aanwijzing aan het bestuur van Sint Maarten tot het oplossen van de ontstane betalingsachterstanden, de compensatie van gerealiseerde tekorten op de gewone dienst in periode 2010-2014, het in de begroting 2015 en de meerjarenbegroting volledig opnemen van de zorg- en pensioenuitgaven en het nemen van maatregelen ten behoeve van een houdbaar pensioen- en sociale zekerheidsstelsel. De RMR heeft op 18 april 2019 besloten tot verlenging van de aanwijzing, maar over de nieuwe termijnen heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden.

⁴ Ministerie van Financiën, ref. no. 5120, Response to article 12 advice CFT, d.d. 12 juni 2024.

⁵ Cft, kenmerk 202400069, Reactie op de eerste uitvoeringsrapportage 2024, d.d. 25 juni 2024.

⁶ Artikel 11 van de Rft.

⁷ Artikel 18 lid 3 en lid 6 van de Rft.

⁸ In deze tabel is sprake van afronding op hele ANG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

⁹ In deze tabel is sprake van afronding op hele ANG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

¹⁰ Artikel 24 van de Rft.